



AUTOTRANSPORTA DIREKCIJA



DIGITĀLAIS TAHOGRĀFS

2020. gads



AUTOTRANSPORTA DIREKCIJA

DIGITĀLAIS TAHOGRĀFS

2020. gads

Digitālais tahogrāfs

Kravu un pasažieru autopārvadājumos izmantotiem transportlīdzekļiem, kuri pirmo reizi reģistrēti pēc 2006. gada 1.maija, jābūt aprīkotiem ar digitālo tahogrāfu. To paredz Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī publicētā **Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 561/2006 (2006. gada 15. marts), ar ko paredz dažu sociālās jomas tiesību aktu saskaņošanu saistībā ar autotransportu (ar grozījumiem).**

Sākot ar 2019.gada 15.jūniju visiem jauniem kravu un pasažieru transportlīdzekļiem tiek uzstādīts otrās paaudzes (G2) digitālais (viedais) tahogrāfs, kas, atšķirībā no pirmās paaudzes digitālā tahogrāfa, nodrošina datu pārraidi uz attālinātas savlaicīgas konstatēšanas iekārtu, automātiski reģistrē transportlīdzekļa atrašanās vietu un veido saskarni ar intelektiskām transporta sistēmām (ITS).

Sākot ar 2023.gada augustu tiek plānots jaunus transportlīdzekļus aprīkot ar otrās paaudzes digitālo (viedo) tahogrāfu 2.versiju, kas papildus esošajām otrās paaudzes digitālā tahogrāfa funkcijām nodrošinās automātisku robežšķērsošanas vietu fiksēšanu un manuālu ierakstu veikšanu par kravas iekraušanu/izkraušanu vai pasažieru uzņemšanu/izlaišanu.

Transportlīdzekļi, kuriem ir analogie, digitālie un otrās paaudzes digitālie (viedie) tahogrāfi (1.versija) un kas tiek izmantoti starptautiskajos pārvadājumos, nākotnē būs jāaprīko ar otrās paaudzes digitālo (viedo) tahogrāfu 2.versiju.

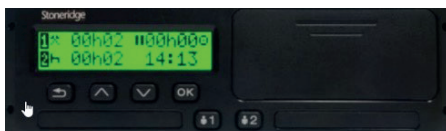
Digitālā tahogrāfa modeļi:

Pašreiz ir pieejami šādu ražotāju digitālie tahogrāfi, kuriem Eiropas Savienības institūcijas ir piešķīrušas tipa apstiprinājumu:

VDO



Stoneridge



EFAS



Lai izmantotu digitālos tahogrāfus, nepieciešamas digitālā tahogrāfa kartes.

Digitālā tahogrāfa sistēmā ir četri karšu veidi:

Vadītāja karte

Vadītāja karte identificē autovadītāju un ir paredzēta attiecīgā autovadītāja darba un atpūtas periodu datu saglabāšanai, vadot transportlīdzekli, kas aprīkots ar digitālo tahogrāfu. Personai var piederēt tikai viena derīga vadītāja karte. Vadītāja karti izsniedz uz pieciem gadiem, izņemot gadījumus, kas saistīti ar ārvalstniekiem un to uzturēšanās atļaujām, kas, iespējams, saīsina vadītāja kartes derīguma termiņu.



Uzņēmuma karte

Uzņēmuma karte paredzēta digitālajā tahogrāfā reģistrēto ar transportlīdzekļa īpašnieka vai turētāja darbību saistīto datu parādīšanai, lejupielādei, izdrukai vai bloķēšanai, lai cits transportlīdzekļa īpašnieks vai turētājs ar tiem nevarētu iepazīties. Uzņēmuma karte ir nepieciešama visiem Latvijā reģistrētiem transportlīdzekļa īpašniekiem vai turētājiem, kuru rīcībā ir vismaz viens transportlīdzeklis, kas ir aprīkots ar digitālo tahogrāfu autovadītāja darba un atpūtas laika uzskaites nolūkā. Uzņēmuma karti izsniedz uz pieciem gadiem.



Darbnīcas karte

Darbnīcas karte paredzēta digitālā tahogrāfā pārbaudei, uzstādīšanai, remontam, nomaiņai, kalibrēšanai vai digitālā tahogrāfa datu lejupielādei, identificējot darbnīcas kartes īpašnieku, kuram ir atļauts veikt šādas darbības. Darbnīcas kartes lietotājs var būt persona, kurai ir darbībām ar digitālo tahogrāfu nepieciešamā kompetence,



to apliecinoši dokumenti un kura strādā attiecīgajā akreditētajā darbnīcā. Personas rīcībā var būt tikai viena derīga konkrētās darbnīcas karte. Darbnīcas karti izsniedz uz vienu gadu.

Kontroles karte

Kontroles karte paredzēta kontroles institūcijām, kurām ir tiesības veikt autovadītāja braukšanas un atpūtas laika kontroli. Kontroles karti izsniedz uz diviem gadiem.



Kā saņemt digitālā tahogrāfa karti?

Autotransporta direkcija nodrošina visu četru veidu (vadītāja, uzņēmuma, darbnīcas un kontroles) digitālā tahogrāfa karšu izsniegšanu. Jebkura veida tahogrāfa karte tās derīguma termiņa laikā ir izmantojama tai paredzētajam mērķim gan pirmās, gan otrās paaudzes tahogrāfos.

Lai iesniegtu iesniegumu vadītāja kartes saņemšanai, autovadītājam personīgi jāierodas Autotransporta direkcijā, bet uzņēmuma un darbnīcas kartes saņemšanai iesniegumu var iesniegt arī to pilnvarotās personas. Vadītāja kartes pirmreizējās izsniegšanas vai atjaunošanas uz jaunu termiņu gadījumā garantētais kartes izgatavošanas termiņš ir **1 mēnesis** no iesnieguma pieņemšanas brīža. Savukārt uzņēmuma, kontroles vai darbnīcas kartes pirmreizējās izsniegšanas vai atjaunošanas uz jaunu termiņu gadījumā garantētais kartes izgatavošanas termiņš ir **15 darbdienas** no iesnieguma pieņemšanas brīža.

Gadījumā, ja vadītāja karte ir nozaudēta, nozagta, bojāta vai nefunkcionē, jaunu karti izsniedz astoņu darbdienu laikā no iesnieguma pieņemšanas dienas, bet, ja uzņēmuma, kontroles vai darbnīcas karte ir nozaudēta, nozagta, bojāta vai nefunkcionē, jaunu karti izsniedz piecu darbdienu laikā no iesnieguma pieņemšanas dienas.

Pakalpojuma saņemšanai iesniegumu iesniedz:

- Autotransporta direkcijā, Vaļņu ielā 30, Rīgā (320. kabinets tālr. 67686460);
- reģionālajā nodaļā Valmieras ielā 20a, Cēsīs (tālr. 64127802), Balvu ielā 7, Daugavpilī (tālr. 65421618) un Lauku ielā 59, Liepājā (tālr. 63489517);
- iesniegumu uzņēmuma kartes saņemšanai var iesniegt arī Autotransporta direkcijas e-pakalpojumu sistēmā.

Kas ir digitālā tahogrāfa kalibrācija?

Pēc transportlīdzekļa reģistrācijas Ceļu satiksmes drošības direkcijā un pirms tā ekspluatācijas uzsākšanas jebkuram transportlīdzeklī, kurš iesaistīts komercpārvadājumos vai pašpārvadājumos un aprīkots ar digitālo tahogrāfu, nepieciešams veikt tahogrāfa kalibrāciju. Digitālā tahogrāfa kalibrācija ietver transportlīdzekļa reģistrācijas numura, transportlīdzekļa identifikācijas numura, riepu izmēra, riepu faktiskā apkārtmēra, riteņa apgriezienu skaita, ātruma pārbaudes, pulksteņa laika novirzes, ierīces konstantes u.c. pārbaudes un identifikāciju. Digitālā tahogrāfa kalibrāciju veic akreditēta darbnīca, izmantojot digitālā tahogrāfa darbnīcas karti un speciālu darbnīcas testerī. Pēc digitālā tahogrāfa kalibrācijas veikšanas akreditētā darbnīca piestiprina uzstādīšanas plāksni labi redzamā vietā tahogrāfa tuvumā vai tieši uz tā. Atkārtota tahogrāfa pārbaude jāveic ik pēc 2 gadiem.



Digitālā tahogrāfa atmiņa

Digitālā tahogrāfa sistēmā pastāv divas atmiņas:

1. Atmiņa digitālajā tahogrāfā, kas fiksē:

- nobraukto attālumu un transportlīdzekļa braukšanas ātrumu;
- laika skaitīšanu;
- atrašanās vietu:
 - atrašanās vieta ikdienas darba laikposma sākumā,
 - ik pēc trim stundām
 - uzkrātais transportlīdzekļa vadīšanas laiks,
 - atrašanās vieta ikdienas darba laikposma beigās;
- transportlīdzekļa vadītāja personas datus;
- transportlīdzekļa vadītāja darbības;
- kontroli, kalibrēšanas un tahogrāfa remonta datus, tostarp darbnīcas identifikāciju;
- notikumus un kļūdas.



2. Atmiņa vadītāja kartē, kas fiksē:

- nobraukto attālumu;
- braukšanas laiku, citu darbu, pieejamību, pārtraukumus, ikdienas un iknedēļas atpūtas laikus;
- transportlīdzekļa numuru, kartes ievietošanas un izņemšanas laikus un datumus;
- par darba dienas sākuma un beigu vietām reģistrētos datus;
- papildus manuāli ievadītos datus;
- kontroles kartes numuru, kontroles kartes ievietošanas datumu un kontroles veidu (uz displeja, izdrukas vai lejupielādes veidā);
- atgadījumus un brīdinājumus.



Kāpēc nepieciešama uzņēmuma karte?

Pirmo reizi ievietojot uzņēmuma karti digitālajā tahogrāfā, nepieciešams identificēt attiecīgā uzņēmuma transportlīdzekli. Ievietojot uzņēmuma karti tahogrāfā pirmo reizi, displejā parādīsies uzņēmuma nosaukums un jautājums „atvērt firmu?”, tad jānospiež apstiprinājuma poga. Digitālā tahogrāfa atmiņā tiks atvērts konkrētā uzņēmuma fails jeb mape, kur glabāsies visa informācija par transportlīdzekli un autovadītājiem, kuri izmantojuši šo transportlīdzekli. Šādi tiek ierobežota piekļuve datiem digitālajā tahogrāfā. Digitālajā tahogrāfā fiksētajai informācijai varēs piekļūt tikai ar attiecīgā uzņēmuma karti, kontroles institūcijas karti vai akreditētas digitālā tahogrāfa darbnīcas karti. Tādējādi tiek nodrošināta informācijas par transportlīdzekli konfidencialitāte, kā arī fizisko personu datu aizsardzība.



Ja uzņēmums transportlīdzekli nodod citam uzņēmumam vai pārdod, tad ar uzņēmuma karti jāveic darbība „aizvērt firmu”. Šādi tiek slēgts fails jeb mape, kurā glabājas konkrētā uzņēmuma informācija. Nākamais transportlīdzekļa lietotājs vai īpašnieks ar savu uzņēmuma karti „atver firmu” un izveido jaunu failu jeb mapi.

Uzņēmuma karte ir nepieciešama datu lejupielādei no digitālā tahogrāfa un vadītāja kartes, ja tā ir ievietota tahogrāfā.

Datu lejupielāde

Transportlīdzekļa īpašnieks vai turētājs nodrošina informācijas lejupielādi no digitālajiem tahogrāfiem ne retāk kā **reizi 90 dienās**, bet no nodarbināto vadītāju kartēm – ne retāk kā **reizi 28 dienās**.



Pēc lejupielādes dati jāglabā uzņēmumā 2 gadus.

Lejupielādes atslēga jeb *downloadkey* (paraugs: VD0) ir ierīce, ar kuras palīdzību iespējams lejupielādēt datus no digitālā tahogrāfa. Lejupielādes atslēga kalpo kā datu nesējs no digitālā tahogrāfa transportlīdzeklī līdz datoram birojā. Lejupielādes atslēga ir līdzīga USB zibatmiņai. Lejupielādes atslēgas viens gals ir paredzēts savietošanai ar jebkura tipa digitālo tahogrāfu, otrs gals ir paredzēts savietošanai ar datoru ar USB tipa pieslēgvietu.



Kā lejupielādēt datus no digitālā tahogrāfa?

1. Labajā tahogrāfa kartes spraugā ievieto uzņēmuma karti.
2. Pieslēdz lejupielādes atslēgu jeb *downloadkey* (piemēram: VDO).

Pēc minēto darbību izpildes automātiski sākas datu lejupielāde gan no tahogrāfa, gan no vadītāja kartes, ja tā atrodas tahogrāfā. Datu lejupielāde uzskatāma par pabeigtu, kad lejupielādes atslēgā iedegas zaļa lampiņa. Lejupielādētie dati ir kriptēti ar drošības kodu. Atbilstoši tiesību aktiem lejupielādētos datus, kuri ir kriptēti ar drošības kodu un nav lasāmi un analizējami, uzņēmumam ir jāglabā 2 gadus. Šo datu lasīšanai, analīzei utt. ir nepieciešama speciāla datorprogramma. Šādas datorprogrammas iegāde nav obligāta, tā ir katra uzņēmuma brīva izvēle.



Uzņēmuma karte darbojas kā atslēga, kas ļauj datus no tahogrāfa atmiņas saglabāt lejupielādes atslēgā. Uzņēmuma kartes galvenā funkcija ir nodrošināt piekļuvi tahogrāfa atmiņai. Kad uzņēmuma karte atrodas tahogrāfā, pieslēdzot lejupielādes atslēgu, dati no tahogrāfa atmiņas automātiski sāk saglabāties lejupielādes atslēgā. Uzņēmuma kartē nesaglabājas informācija par autovadītājiem vai notikumiem ar transportlīdzekli.



Kā lejupielādēt datus no vadītāja kartes?

Iespējami trīs varianti, kā lejupielādēt datus no vadītāja kartes.

A variants

1. Kreisajā tahogrāfa kartes spraugā ievieto vadītāja karti.
2. Labajā tahogrāfa kartes spraugā ievieto uzņēmuma karti.
3. Pieslēdz lejupielādes atslēgu jeb *downloadkey* (piemēram: VDO).

Pēc minēto darbību izpildes automātiski sākas datu lejupielāde gan no vadītāja kartes, gan no tahogrāfa. Datu lejupielāde uzskatāma par pabeigtu, kad lejupielādes atslēgā iedegas abas zaļās lampiņas. Lejupielādētie dati ir kriptēti ar drošības kodu. Šo datu lasīšanai, analīzei utt. nepieciešama speciāla datorprogramma.

B variants

Informāciju no digitālā tahogrāfa vadītāja kartēm var lejupielādēt, izmantojot karšu lasītāju. Lai šādā veidā lejupielādētu informāciju, uzņēmumam ir nepieciešams dators, speciāla datorprogramma, kura apstrādā datus no vadītāja kartes, un karšu lasītājs.



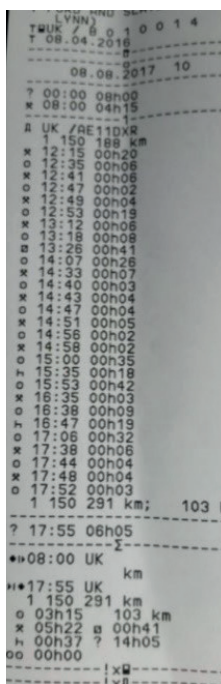
C variants

Informāciju no digitālā tahogrāfa vadītāja kartēm un digitālā tahogrāfa iespējams lejupielādēt, izmantojot attālinātu datu lejupielādes aprīkojumu.

Digitālā tahogrāfa izdrukas

Informāciju no digitālā tahogrāfa un vadītāja kartes atmiņas var izdrukāt uz termopapīra. Iespējami seši izdruku veidi:

1. par 24 h periodu no vadītāja kartes atmiņas;
2. par 24 h periodu no tahogrāfa atmiņas;
3. atgadījumi un brīdinājumi no vadītāja kartes atmiņas;
4. atgadījumi un brīdinājumi no tahogrāfa atmiņas;
5. tehniskie dati no tahogrāfa atmiņas;
6. dati par ātruma pārsniegšanu no tahogrāfa atmiņas.



Ko darīt, ja vadītāja karte ir nozagta, pazaudēta vai nedarbojas?

Ja vadītāja karte ir nozagta, pazaudēta vai nedarbojas, Autotransporta direkcija izsniedz jaunu karti 8 darbadienu laikā pēc visu nepieciešamo dokumentu un informācijas saņemšanas.

Autovadītājs 7 kalendāro dienu laikā iesniedz Autotransporta direkcijai iesniegumu kartes atjaunošanai vai nomainai. Autovadītājs var turpināt darbu bez vadītāja kartes ne ilgāk par 15 kalendārajām dienām vai ilgāk, ja līdz maršruta beigām vajadzīgs ilgāks laiks, bet ar noteikumu, ka viņš var pierādīt, ka šajā laikā nav bijis iespējams izgatavot jaunu vadītāja karti. Turpinot darbu bez vadītāja kartes, autovadītājam brauciena sākumā (katras dienas sākumā) no tahogrāfa atmiņas jāizdrukā informācija par transportlīdzekli un izdrukas otrā pusē ar roku jāuzraksta savs vārds, uzvārds, vadītāja kartes numurs vai vadītāja apliecības numurs, jānorāda citi darbi, pārtraukumi un pieejamība, kā arī jāparakstās. Brauciena beigās (katras dienas beigās) atkal jāizdrukā informācija, ko fiksējis tahogrāfs par transportlīdzekļa vadīšanas laika posmiem, izdrukas otrā pusē ar roku jāuzraksta cita darba, pieejamības un atpūtas laika posmi, informācija, kas identificē autovadītāju, kā arī jāparakstās.

Kontrole uz ceļa

Pēc pilnvarota inspektora pieprasījuma autovadītājam ir pienākums uzrādīt:

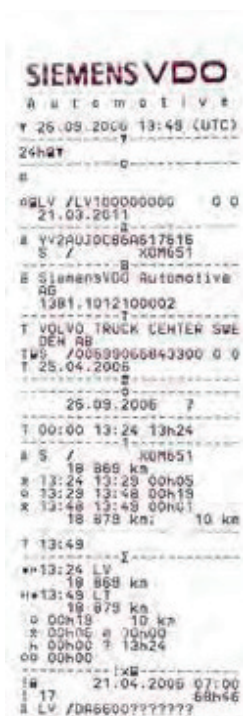
1. tahogrammas par kārtējo dienu un iepriekšējām 28 dienām;
2. digitālā tahogrāfa vadītāja karti, ja viņam tāda ir;
3. manuāli veiktos pierakstus un digitālā tahogrāfa izdrukā.





No 2024.gada 31.decembra autovadītājam būs jāuzrāda informācija par kārtējo dienu un iepriekšējām **56 dienām**.

Ja transportlīdzeklis ir aprīkots ar digitālo tahogrāfu, uzņēmumam ir jānodrošina autovadītājs ar pietiekamu termopapīra daudzumu izdruku no digitālā tahogrāfa veikšanai, bet autovadītāja pienākums ir pēc inspektora pieprasījuma izdrukāt informāciju no digitālā tahogrāfa un vadītāja kartes. Ja digitālajā tahogrāfā nav termopapīra un ja autovadītājs nevar izdrukāt pieprasīto informāciju, kontroles institūcijām ir tiesības piemērot sodu.



Attālinātas savlaicīgas konstatēšanas iekārta

Ar šo iekārtu kontroles institūcija, neapturot transportlīdzekli, iegūst informāciju par:

- pēdējo aizsardzības sistēmas pārkāpuma mēģinājumu;
- ilgāko barošanas strāvas pārtraukumu;
- sensora kļūdu;
- kustības datu kļūdu;
- pretrunīgu informāciju par transportlīdzekļa kustību;
- braukšanu bez derīgas kartes;
- kartes ievietošanu transportlīdzekļa vadīšanas laikā;
- datiem par laika skaitīšanas korekcijām;
- datiem par kalibrēšanu, tostarp divu jaunāko kalibrēšanas reižu datumus;
- transportlīdzekļa reģistrācijas numuru;
- tahogrāfa reģistrēto ātrumu.



Ko autovadītājam der zināt?

1. Autovadītājam jālieto tikai sava individuālā vadītāja karte.
2. Autovadītājs pirms braukšanas uzsākšanas karti ievieto kreisajā tahogrāfa spraugā.
3. Ja ir divi autovadītāji, tad tas, kurš nevada transportlīdzekli, karti ievieto labajā tahogrāfa spraugā, mainoties vietām, autovadītāji samaina arī kartes spraugās.
4. Ievietojot karti tahogrāfā, ievada informāciju par laikposmu (ja tāds ir), kurā vadītāja karte netika izmantota, izmantojot manuālā ieraksta funkciju, un pēc tam valsti (izvēlas no saraksta un apstiprina), kurā tiek uzsākts brauciens.
5. Izņemot karti no tahogrāfa, ievada valsti (izvēlas no saraksta un apstiprina), kurā brauciens tiek pabeigts.
6. Digitālajā tahogrāfā informācija tiek reģistrēta pēc UTC (*Universal Coordinated Time*) jeb Griničas laika. Ērtības labad autovadītājs displejā var iestatīt jebkuru sev vēlamo laiku.
7. Uzsākot braukšanu, digitālais tahogrāfs automātiski reģistrē darbību „Transportlīdzekļa vadīšana”, apstājoties tahogrāfs automātiski pārslēdzas un reģistrē darbību „Cits darbs”. Lai reģistrētu pārtraukumuvaiatpūtu, autovadītājam tahogrāfs manuāli ir jāneregulē uz režīmu „Atpūta” jeb tā, lai displejā parādās simbols, kas līdzinās gultiņai.
8. Šķērsojot laika joslas vai valstu robežas, autovadītājam tahogrāfā nav jāmaina iestatītais laiks.
9. Informācija vadītāja kartē saglabājas par vismaz pēdējām 28 dienām.
10. Informācija tahogrāfā saglabājas par vismaz pēdējām 365 dienām.
11. Ja transportlīdzeklis tiek vadīts, pārsniedzot ātrumu

ilgāk par vienu minūti, informācija par ātruma pārsniegšanu saglabājas tikai tahogrāfa atmiņā.

12. Izdrukas no digitālā tahogrāfa autovadītājam nav obligāti jāveic katru dienu, izņemot gadījumus, ja vadītāja karte nefunkcionē, ir nozaudēta vai nozagta.

Izvilums no Regulas Nr. 561/2006 (ar grozījumiem)

Definīcijas 4. pants

- c) **“transportlīdzekļa vadītājs”** nozīmē jebkuru personu, kas vada transportlīdzekli pat īsu laikposmu vai kas atbilstīgi viņa pienākumiem tiek vesta transportlīdzeklī, lai vajadzības gadījumā varētu to vadīt;
- d) **“pārtraukums”** nozīmē jebkuru laikposmu, kura laikā transportlīdzekļa vadītājs nedrīkst vadīt transportlīdzekli vai veikt kādu citu darbu un kurš tiek izmantots tikai spēku atgūšanai;
- e) **“cits darbs”** nozīmē jebkādas darbības, kas tiek definētas kā darba laiks Direktīvas 2002/15/EK 3. panta a) apakšpunktā un kas nav “transportlīdzekļa vadīšana”, tostarp jebkuru darbu tam pašam vai citam darba devējam transporta nozarē vai ārpus tās;
- f) **“atpūta”** nozīmē jebkuru nepārtrauktu laikposmu, kuru transportlīdzekļa vadītājs var brīvi izmantot pēc saviem ieskatiem;
- g) **“ikdienas atpūtas laikposms”** nozīmē ikdienas laikposmu, ko transportlīdzekļa vadītājs drīkst brīvi izmantot pēc saviem ieskatiem un kas ietver “regulāru ikdienas atpūtas laikposmu” un “saīsinātu ikdienas atpūtas laikposmu”:
 - “regulārs ikdienas atpūtas laikposms” nozīmē jebkuru vismaz 11 stundas ilgu nepārtrauktu atpūtu. Pārmaiņus šo regulāro ikdienas atpūtas laikposmu var ņemt divos atsevišķos laikposmos, no kuriem pirmais ir vismaz 3 stundas ilgs nepārtraukts laikposms un otrais – vismaz 9 stundas ilgs nepārtraukts laikposms,
 - “saīsināts ikdienas atpūtas laikposms” nozīmē jebkuru atpūtas laikposmu, kas ir vismaz 9 stundas, bet mazāk kā 11 stundas;
- h) **“iknedēļas atpūtas laikposms”** nozīmē nedēļas laikposmu, ko transportlīdzekļa vadītājs drīkst brīvi izmantot pēc saviem ieskatiem un kas ietver “regulāru iknedēļas atpūtas laikposmu” un “saīsinātu iknedēļas atpūtas laikposmu”:

- “regulārs iknedēļas atpūtas laikposms” nozīmē jebkuru atpūtu, kas ir vismaz 45 stundas,

- “saīsināts iknedēļas atpūtas laikposms” nozīmē jebkuru atpūtu, kas ir mazāk nekā 45 stundas un ko saskaņā ar 8. panta 6. punkta nosacījumiem var saīsināt līdz, mazākais, 24 secīgām stundām;

i) **“nedēļa”** nozīmē laikposmu no pirmdienas plkst. 00.00 līdz svētdienas plkst. 24.00;

j) **“transportlīdzekļa vadīšanas laiks”** nozīmē transportlīdzekļa vadīšanas darbības ilgumu, ko reģistrē:

- automātiski vai pusautomātiski ar reģistrācijas kontrolierīcēm, kā noteikts Regulas (EEK) Nr. 3821/85 1. un 1.B pielikumā; vai

- ar roku, kā noteikts Regulas (EEK) Nr. 3821/85 16. panta 2. punktā;

k) **“transportlīdzekļa ikdienas vadīšanas laiks”** nozīmē kopējo uzkrāto transportlīdzekļa vadīšanas laiku starp viena ikdienas atpūtas laikposma beigām un otra ikdienas atpūtas laikposma sākumu vai starp ikdienas atpūtas laikposmu un iknedēļas atpūtas laikposmu;

l) **“transportlīdzekļa iknedēļas vadīšanas laiks”** nozīmē nedēļas laikā kopā uzkrāto transportlīdzekļa vadīšanas laiku;

o) **“pāravadājums ar vairākiem transportlīdzekļa vadītājiem”** ir stāvoklis, kad katrā transportlīdzekļa vadīšanas laikposmā starp jebkuriem diviem secīgiem ikdienas atpūtas laikposmiem vai starp ikdienas atpūtas laikposmu un iknedēļas atpūtas laikposmu transportlīdzeklī ir vismaz divi transportlīdzekļa vadītāji, kas var vadīt transportlīdzekli. Veicot pāravadājumu ar vairākiem transportlīdzekļa vadītājiem, pirmajā stundā vēl viena vai vairāku vadītāju klātbūtne ir vēlama, bet pārējā laikposmā tā ir obligāta;

p) **“transporta uzņēmums”** nozīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu, jebkuru cilvēku asociāciju vai grupu, kas nav juridiska persona, vienalga vai peļņu

gūstošu, vai nē, vai kādu oficiālu struktūru, kas vai nu ir juridiska persona, vai ir atkarīga no iestādes, kas ir juridiska persona, kas iesaistīta autopārvadājumos neatkarīgi no tā, vai tie ir komercpārvadājumi vai pašpārvadājumi;

- q) “**transportlīdzekļa vadīšanas laikposms**” nozīmē uzkrāto transportlīdzekļa vadīšanas laikposmu kopš brīža, kad transportlīdzekļa vadītājs uzsāk transportlīdzekļa vadīšanu pēc atpūtas laikposma vai reglamentētā pārtraukuma, līdz brīdim, kamēr viņš paņem atpūtas laikposmu vai reglamentēto pārtraukumu. Transportlīdzekļa vadīšanas laikposms var būt nepārtraukts vai pārtraukts.

Transportlīdzekļa vadīšanas laiks

6. pants

1. Ikdienas transportlīdzekļa vadīšanas laikposms nepārsniedz **9 stundas**. Tomēr ikdienas transportlīdzekļa vadīšanas laikposmu var pagarināt līdz, ilgākais, **10 stundām** ne vairāk kā divreiz vienā nedēļā.
2. Iknedēļas transportlīdzekļa vadīšanas laikposms nepārsniedz **56 stundas** un nepārsniedz maksimālo iknedēļas darba laiku, kas noteikts Direktīvā 2002/15/EK.
3. Kopējais uzkrātais transportlīdzekļa vadīšanas laikposms divu secīgu nedēļu laikā nepārsniedz **90 stundas**.
4. Ikdienas un iknedēļas transportlīdzekļa vadīšanas laikposms ietver visu transportlīdzekļa vadīšanas laikposmu Kopienas vai trešās valsts teritorijā.
5. Transportlīdzekļa vadītājs kā citu darbu reģistrē jebkuru laikposmu, kas pavadīts tā, kā aprakstīts 4. panta e) punktā, kā arī jebkuru laikposmu, kas pavadīts, vadot transportlīdzekli, ko izmanto komercpārvadājumos, uz ko neattiecas šī regula, un reģistrē jebkurus darbpatavības laikposmus, kā definēts Direktīvas 2002/15/EK 3. panta b) punktā,

saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 165/2014 34. panta 5. punkta b) apakšpunkta iii) punktu. To reģistrē vai nu manuāli reģistrācijas diagrammā vai izdrukā, vai izmantojot manuālās ievadīšanas ierīces, kas ir reģistrācijas kontrolierīcēm.

Pārtraukums

7. pants

Pēc četrarpus transportlīdzekļa vadīšanas stundām transportlīdzekļa vadītājs ņem vismaz **45 minūšu pārtraukumu**, izņemot gadījumu, ja viņš sāk atpūtas laikposmu.

Šo pārtraukumu var aizstāt ar vismaz 15 minūšu ilgu pārtraukumu, kam seko vismaz 30 minūšu ilgs pārtraukums, kas katrs sadalīts visā laikposmā tā, lai atbilstu pirmās daļas noteikumiem.

Ja transportlīdzekli pārmaiņus vada vairāki vadītāji, transportlīdzekļa vadītājs var izmantot 45 minūtes ilgu pārtraukumu transportlīdzeklī, kuru vada cits transportlīdzekļa vadītājs, ar noteikumu, ka pārtraukumā esošais transportlīdzekļa vadītājs nepalīdz tam vadītājam, kurš vada transportlīdzekli.

Transportlīdzekļa vadītāja atpūtas laiks

8. pants

1. Transportlīdzekļa vadītājam ir ikdienas un iknedēļas atpūtas laikposmi.
2. Katrā 24 stundu laikposmā pēc iepriekšējā ikdienas vai iknedēļas atpūtas laikposma beigām transportlīdzekļa vadītājam ir jāņem jauns ikdienas atpūtas laikposms. Ja 24 stundu laikā ikdienas atpūtas laikposms ir vismaz 9 stundas, bet mazāk kā 11 stundas, tad attiecīgo atpūtas laikposmu uzskata par saīsinātu ikdienas atpūtas laikposmu.
3. Ikdienas atpūtas laikposmu var pagarināt, lai tas sasniegtu regulāru iknedēļas atpūtas laikposmu vai saīsinātu iknedēļas atpūtas laikposmu.

4. Transportlīdzekļa vadītājam drīkst būt, lielākais, trīs saīsināti ikdienas atpūtas laikposmi starp jebkuriem diviem iknedēļas atpūtas laikposmiem.
5. Atkāpjoties no 2. punkta, 30 stundu laikā no ikdienas vai iknedēļas atpūtas laikposma beigām transportlīdzekļa vadītājam, kurš iesaistīts pārvadājumā ar vairākiem transportlīdzekļa vadītājiem, ir jāņem jauns ikdienas atpūtas laikposms, kas ir vismaz 9 stundas.
6. Jebkurās divās secīgās nedēļās transportlīdzekļa vadītājs izmanto vismaz:

a) divus regulārus iknedēļas atpūtas laikposmus; vai

b) vienu regulāru iknedēļas atpūtas laikposmu un vienu saīsināto iknedēļas atpūtas laikposmu, kura ilgums ir vismaz 24 stundas.

Iknedēļas atpūtas laikposms sākas ne vēlāk kā pēc sešiem 24 stundu laikposmiem, skaitot no iepriekšējā iknedēļas atpūtas laikposma beigām.

Atkāpjoties no pirmās daļas, transportlīdzekļa vadītājs, kas veic starptautiskos kravu pārvadājumus, var izmantot divus secīgus saīsinātos iknedēļas atpūtas laikposmus ārpus tās dalībvalsts, kurā veic uzņēmējdarbību, ar noteikumu, ka vadītājs izmanto vismaz četrus iknedēļas atpūtas laikposmus jebkurās četrās secīgās nedēļās, no kuriem vismaz divi ir regulārie iknedēļas atpūtas laikposmi.

Šā punkta nolūkā transportlīdzekļa vadītāju uzskata par tādu, kas veic starptautiskos kravu pārvadājumus, ja minētais vadītājs uzsāk divus secīgos saīsinātos iknedēļas atpūtas laikposmus ārpus tās dalībvalsts, kurā darba devējs veic uzņēmējdarbību, un ārpus valsts, kurā ir transportlīdzekļa vadītāja dzīvesvieta.

- 6.a Atkāpjoties no 6. punkta, transportlīdzekļa vadītājs, kurš veic vienu neregulāru starptautisko pasažieru pārvadājumu, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1073/2009 (2009. gada 21. oktobris) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz piekļuvi starptautiskajam autobusu pārvadājumu tirgum, pēc iepriekšējā regulārā nedēļas atpūtas perioda izmantošanas ir tiesīgs atlikt nedēļas

atpūtas laiku līdz 12 secīgiem 24 stundu periodiem ar nosacījumu, ka:

a) pārvadājums ilgst vismaz 24 stundas dalībvalstī vai trešā valstī, kas nav tā pati valsts, kurā pārvadājums sācies; un

b) pēc minētās atkāpes izmantošanas transportlīdzekļa vadītājs:

i) izmanto divus regulāros nedēļas atpūtas periodus; vai

ii) arī izmanto vienu regulāro nedēļas atpūtas periodu un vienu saīsināto nedēļas atpūtas periodu, kas ilgst vismaz 24 stundas. Tomēr saīsināto atpūtas periodu kompensē ar līdzvērtīgu nepārtrauktu atpūtas periodu, ko izmanto līdz atkāpes piemērošanas periodam sekojošās trešās nedēļas beigām; un

c) sākot no 2014. gada 1. janvāra, transportlīdzeklis ir aprīkots ar reģistrācijas kontrolierīcēm atbilstīgi Regulas (EEK) Nr. 3821/85 IB pielikuma prasībām; un

d) sākot no 2014. gada 1. janvāra, gadījumos, ja brauciens notiek no plkst. 22.00 līdz plkst. 6.00, transportlīdzekli pārmaiņus vada vairāki transportlīdzekļa vadītāji vai arī 7. pantā minētais braukšanas laiks ir jāsamazina līdz trīs stundām.

Komisija cieši uzrauga minētās atkāpes piemērošanu, lai nodrošinātu, ka ar ļoti stingriem noteikumiem tiek saglabāta ceļu satiksmes drošība, jo īpaši pārbaudot, vai atkāpes piemērošanas periodā kopējais braukšanas laiks nav pārmērīgi ilgs. Līdz 2012. gada 4. decembrim Komisija sagatavo ziņojumu, kurā novērtē atkāpes piemērošanas ietekmi uz ceļu satiksmes drošību, kā arī sociālos aspektus. Ja Komisija uzskata par vajadzīgu, tā ierosina šajā sakarā grozīt šo regulu.

6.b Jebkuru iknedēļas atpūtas laikposma saīsinājumu kompensē ar līdzvērtīga ilguma atpūtas laikposmu, ko izmanto vienā reizē pirms trešās nedēļas beigām, skaitot no konkrētās nedēļas. Ja ir izmantoti divi secīgi saīsinātie iknedēļas atpūtas laikposmi saskaņā ar 6. punkta trešo daļu, tad pirms nākamā iknedēļas atpūtas laikposma transportlīdzekļa vadītājam ir atpūtas

laikposms, kas ir kompensācija par minētajiem diviem saīsinātajiem iknedēļas atpūtas laikposmiem.

7. Jebkuru atpūtu, kas ir ņemta kā kompensācija saīsināta iknedēļas atpūtas laikposma vietā, ņem kopā ar atpūtas laikposmu, kura ilgums ir vismaz deviņas stundas.
8. Regulāros iknedēļas atpūtas laikposmus un jebkuru iknedēļas atpūtas laikposmu, kas ir ilgāks par 45 stundām un ir kompensācija par iepriekšējiem saīsinātiem iknedēļas atpūtas laikposmiem, neizmanto transportlīdzeklī. Šos laikposmus transportlīdzekļa vadītājs izmanto atbilstošā un katram dzimumam piemērotā izmitināšanas vietā, kurā ir pienācīgas guļasvietas un sanitārās telpas.

Visas izmaksas par izmitināšanu ārpus transportlīdzekļa sedz darba devējs.

- 8.a Transporta uzņēmumi organizē transportlīdzekļu vadītāju darbu tā, lai transportlīdzekļu vadītāji varētu atgriezties vai nu darba devēja darbības centrā – kas ir transportlīdzekļa vadītāja parastā bāzes vieta un kur sākas transportlīdzekļa vadītāja iknedēļas atpūtas laikposms –, dalībvalstī, kurā darba devējs veic uzņēmējdarbību, vai arī savā dzīvesvietā katrā četrus nedēļu laikposmā nolūkā izmantot vismaz vienu regulāru iknedēļas atpūtas laikposmu vai iknedēļas atpūtas laikposmu, kas ir ilgāks par 45 stundām un ir kompensācija par saīsinātu iknedēļas atpūtas laikposmu.

Tomēr, ja transportlīdzekļa vadītājs saskaņā ar 6. punktu ir izmantojis divus secīgus saīsinātus iknedēļas atpūtas laikposmus, transporta uzņēmums transportlīdzekļa vadītāja darbu organizē tā, lai minētais vadītājs varētu atgriezties pirms ir sācies regulārais iknedēļas atpūtas laikposms, kas ir ilgāks par 45 stundām un tiek izmantots kā kompensācija. Uzņēmums dokumentē, kā tas izpilda minēto pienākumu, un glabā dokumentus savās telpās, lai tos uzrādītu pēc kontroles iestāžu pieprasījuma.

9. Iknedēļas atpūtas laikposmu, kas sākas vienā nedēļā un turpinās nākamajā nedēļā, var pieskaitīt jebkurai no šīm nedēļām, bet ne abām.

Prāmis un vilciens

9. pants

1. Atkāpjoties no 8. panta, ja transportlīdzekļa vadītājs pavada transportlīdzekli, ko pārvadā ar prāmi vai vilcienu, un viņš izmanto regulāro ikdienas atpūtas laikposmu vai saīsināto iknedēļas atpūtas laikposmu, minēto laikposmu var pārtraukt ne vairāk kā divas reizes ar citām darbībām, kas kopā nepārsniedz vienu stundu. Minētajā regulārajā ikdienas atpūtas laikposmā vai saīsinātajā iknedēļas atpūtas laikposmā transportlīdzekļa vadītājam ir pieejams guļamvagns, guļasvieta vai kušete.

Attiecībā uz regulārajiem iknedēļas atpūtas laikposmiem minēto atkāpi braucieniem ar prāmi vai vilcienu piemēro vienīgi tad, ja:

a) brauciena paredzamais ilgums ir 8 vai vairāk stundas; un

b) transportlīdzekļa vadītājam uz prāmja ir pieejama kajīte ar guļasvietu vai vilcienā – guļamvagns.

2. Laiku, ko pavada, dodoties uz kādu vietu, lai pārņemtu tāda transportlīdzekļa vadību, kas ir šīs regulas darbības jomā, vai atgriežoties no šādas vietas, ja šis transportlīdzeklis neatrodas ne transportlīdzekļa vadītāja mājās, ne arī darba devēja darbības centrā, kur transportlīdzekļa vadītājs parasti atrodas, neskaita kā atpūtu vai pārtraukumu, izņemot gadījumus, kad transportlīdzekļa vadītājs atrodas uz prāmja vai vilcienā un viņam ir pieejams guļamvagns, guļasvieta vai kušete.
3. Laiku, kad transportlīdzekļa vadītājs vada, transportlīdzekli, uz kuru neattiecas šīs regulas darbības joma, dodoties uz transportlīdzekli, uz kuru attiecas šīs regulas darbības joma, vai no tā, ja šis transportlīdzeklis neatrodas transportlīdzekļa vadītāja mājās vai darba devēja darbības centrā, kur transportlīdzekļa vadītājs parasti atrodas, skaita kā citu darbu.

Kādi ir normatīvie akti saistībā ar tahogrāfiem?

Eiropas Savienības normatīvie akti:

- Padomes 1998. gada 24. septembra **Regula (EK) Nr. 2135/98**, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 3821/85 par reģistrācijas kontrolierīcēm, ko izmanto autotransportā un Direktīvu 88/599/EEC par Regulas (EEK) Nr. 3820/85 un Regulas (EEK) Nr. 3821/85 piemērošanu
- Komisijas 2009. gada 23. janvāra **Regula (EK) Nr. 68/2009**, ar kuru devīto reizi tehnikas attīstībai pielāgo Padomes Regulu (EEK) Nr. 3821/85 par reģistrācijas kontrolierīcēm, ko izmanto autotransportā
- Komisijas 2009. gada 16. decembra **Regula (EK) Nr. 1266/2009**, ar kuru tehnikas attīstībai pielāgo Padomes Regulu (EEK) Nr. 3821/85 par reģistrācijas kontrolierīcēm, ko izmanto autotransportā
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. marta **Regula (EK) Nr. 561/2006**, ar ko paredz dažu sociālās jomas tiesību aktu saskaņošanu saistībā ar autotransportu, groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 3821/85 un Padomes Regulu (EK) Nr. 2135/98 un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 3820/85
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra **Regula (EK) Nr. 1073/2009** par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz piekļuvi starptautiskajam autobusu pārvadājumu tirgum un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 561/2006
- Eiropas Komisijas 2010. gada 1. jūlija **Regula (ES) Nr. 581/2010** par maksimālajiem termiņiem, kuros jāveic attiecīgo datu lejupielāde no transportlīdzekļa datu saglabāšanas ierīces un vadītāja kartes
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 4. februāra **Regula (ES) Nr. 165/2014** par tahogrāfiem autotransportā, ar kuru atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 3821/85 par reģistrācijas kontrolierīcēm, ko izmanto autotransportā, un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 561/2006, ar ko paredz

dažu sociālās jomas tiesību aktu saskaņošanu saistībā ar autotransportu

- Eiropas Komisijas 2016.gada 18.marta Īstenošanas **Regula (ES) Nr.2016/799**, ar ko īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 165/2014, ar kuru nosaka prasības attiecībā uz tahogrāfu un to komponentu konstrukciju, testēšanu, uzstādīšanu, darbību un remontu
- Komisijas 2017. gada 23. marta Īstenošanas **Regula (ES) Nr. 2017/548**, ar ko nosaka standarta veidlapu rakstveida paziņojumam par tahogrāfa plombas noņemšanu vai nolaušanu
- Eiropas Komisijas 2018.gada 28.februāra Īstenošanas **Regula (ES) Nr.2018/502**, ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 2016/799, ar kuru nosaka prasības attiecībā uz tahogrāfu un to komponentu konstrukciju, testēšanu, uzstādīšanu, darbību un remontu
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2020.gada 15.jūlija **Regula (ES) Nr. 2020/1054**, ar ko Regulu (EK) Nr. 561/2006 groza attiecībā uz minimālajām prasībām par maksimālajiem transportlīdzekļa ikdienas un iknedēļas vadīšanas laikiem, minimālajiem pārtraukumiem un ikdienas un iknedēļas atpūtas laikposmiem un ar ko Regulu (ES) Nr. 165/2014 groza attiecībā uz pozicionēšanu ar tahogrāfu palīdzību.

Starpvalstu nolīgumi:

- Eiropas valstu līgums attiecībā uz transportlīdzekļu apkalpju darbu starptautiskajos autopārvadājumos (AETR)

Nacionālie normatīvie akti:

- Autopārvadājumu likums
- Ceļu satiksmes likums
- Ministru kabineta noteikumi Nr.279 "Noteikumi par izņēmumiem, kad nepiemēro Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. marta Regulu (EK) Nr. 561/2006, ar ko paredz dažu sociālās jomas tiesību aktu saskaņošanu saistībā ar autotransportu, groza Padomes Regulu (EEK) Nr. 3821/85 un Padomes Regulu

(EK) Nr. 2135/98 un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 3820/85” (2007. gada 24. aprīlī) ar grozījumiem

- Ministru kabineta noteikumi Nr.836 “Noteikumi par transportlīdzekļa vadītāja darba un atpūtas laika uzskaites digitālās kontrolierīces (tahogrāfa) karšu izsniegšanu, anulēšanu un apturēšanu uz laiku” (2005. gada 1. novembrī) ar grozījumiem.

PIEZĪMES

[illegible]

PIEZĪMES

[illegible]

PIEZĪMES

[illegible]



AUTOTRANSPORTA DIREKCIJA

Kontakti

VSIA Autotransporta direkcija

Vaļņu iela 30, Rīga, LV-1050

E-pasts: info@atd.lv

Tālrunis: **67280485**